

Le misli, Ambattha preljubi!
 Le dalje ves svet preišluj!
 Da misliti greh bi bil morda —
 Brahmanom tega ne veruj.

Druga misel, ki vodi in vnema pesnikovo delovanje, je krivica, katero trpe ubožci in drugi zatiranci. Tretja ideja pa je slovanstvo, čeprav tiči nekoliko v ozadju. To so zvezde na obzorju pesnikovem.

O pesnikovem obzorju poudarjajo, da je jako obširno. Res obsega pesnik s svojim duhom mnogo dežel, mnogo narodov, mnogo verstev. V njegovi poeziji ni prazne jednoličnosti, niti v obliki niti v mislih. Žal, da v tem obzorju ni onega trdnega stališča in pravega središča, ki mora prav tako oživljati pesmi, kakor duša oživlja naše telo. To je krščansko prepričanje in mišljenje. Vera mohamedanska, zendiska, buddhovska, poganska nastopajo takim načinom, in krščansko naziranje se kaže v taki obliki, da na podlagi teh pesmi ne moreš prisoditi našemu pesniku naslova, da je odločno krščanski pesnik. In prav to izraženo krščansko mišljenje moramo zahtevati od pesnika, čegar glavna moč je v naukih, v opominih, v vne-manju, skratka: čegar směr je bolj praktična nego čisto umetniška. Aškerc neče biti samo umetnik, marveč nastopa s praktičnimi pozivi, kakoršne smo brali takoj v prvi pesmi. Ima pač kot umetnik lepih vrlin, katerih nismo zamolčali, a teženj njegovih ne smemo prezirati, ker so te za pesnika glavna stvar.

Kakor so čitatelji razvideli, kaže se tudi v Aškerčevih poezijah grozno socialno vprašanje, kaže

njegovo žalostno stanje: nikakor pa ne vé pesnik temu vprašanju odgovora. Seveda, — saj ni sprejel krščanstva v svoj program. Obžalujemo, da pesnik ni prišel dalje kakor do žalostnih socialnih pojavov. Ali misli morda, da je vprašanje s tem „rešeno“, ako kliče mo smrt tiranom? Ali je pesnik-filozof prezrl, da so tudi tirani ljudje, in da izvira tiranstvo iz človeške narave, iz zgodovine? Tiranov ne bodete odpravili, ako ne poboljšate človeštva; poboljšati ga pa ne more nič drugega kakor krščanstvo.

Bodi dovolj! Dovolj obširno smo ocenjevali najnovejše pesniško delo in sicer zato, ker smo hoteli razkazati je čitateljem, pa tudi zato, ker večina ocenjevalcev pesnika le površno umeva in misli, da je dovolj povedala, ako imenuje pesmi krasne, pesnika prvaka in ako udari parkrat po kakem nasprotniku, da je to oceni za zabelo. Kar se nas tiče, oziramo se na Aškerca kot na znamenitega umetnika, živahnega in neustrašnega mislitelja, krepkega borilca za slobodo, brezozirnega sodnika socialnih napak in človeških slabosti: a istinito krščanskega pesnika v tem zvezku nismo našli. V teh pesmih pogrešamo prav tega, s čimer bi mogel pesnik zares povzdigniti slovenski narod, s čimer bi mogel pozitivno delovati: pogrešamo krščanskih vzorov, krščanskega navdušenja, krščanskega prepričanja. Komur pa ni mnogo do krščanske vere, — kdor je čist filantrop brez barve —, ta lahko in po pravici hvali našega pesnika.

Dr. Fr. L.

Razne stvari.

Naše slike.

Danes podajemo svojim čitateljem prvo barveno sliko in sicer natančno posneto po oljnati sliki iz nekdanjega kartuzijanskega samostana v Bistri pri Vrhniki. Gospod Obreza na Vrhniki ima iz omenjenega samostana poleg te slike še dvanajst apostolov, katere večinoma pozneje objavi naš list. Podobe so okoli 60 cm visoke in 40 cm široke. Slikane so krepko, dejali bi, realistično. Skoro gotovo jih je izdelal kak menih, ki se je v slikarstvu izolikal na Laškem. Stare bi utegnile biti kakih 150 — 200 let. Naša slika je izmed vseh najlepša. Ni je treba razlagati niti hvaliti. Rečemo samo, da se nam zdi dostojna *Boga-Izveličarja*. O drugih slikah ob drugi priliki!

Knežji dvorec, izmed največjih posvetnih stavb v Ljubljani, prav sedaj podirajo. Potres ga je do cela uničil. Sedaj omenjamo samo, da je bila v drugem nadstropju na strani ob Gosposki

ulici velika in visoka dvorana (14 m dolga in 10,3 m široka, kakih 8—9 m visoka) vsa poslikana. Na dveh nasprotnih stenah so bili simbolično naslikani štirje letni časi, poleg tega na severni strani Dijana s psi, na jugu (menda) Venera z Amorji; na vshodu ob stropu jutro, na zapadu večer. Na stropu pa je bila Aurora, od katere so konji bežali na štiri strani. Sploh niso bile slike nič posebnega; najlepše je bila narejena in najbolj ohranjena Aurora na stropu. Nad vrati skozi vzhodno steno je bila letnica 1673.

Zvezdoslovni koledar za mesec kimovec.

Ta mesec je jako ubožen gledé na nebesne pojave. Skoro vsi planeti so nevidni, razven rdečega Marta, ki vshaja tri ure po solnčnem zapadu. (O njem bomo kmalu izpregovorili kaj več.) Solnce gré dné 22. skozi ravniki, noč in dan sta tedaj jednako dolga, poletje mine in mrzlikasta jesen se začinja.